

Ha vingut per quedar-se: què hem après de la Covid-19?

«Només si som capaços de tenir paciència i no eliminar totes les mesures de protecció; només si som capaços de generalitzar la vacunació, podrem controlar les noves onades»

Gent amb mascareta al centre de Barcelona | Adrià Costa

El pronòstic dels índexs epidemiològics del coronavirus a Catalunya és positiu. El nombre mitjà de persones que cada malalt podria infectar és menor que la unitat; l'Rt (nombre reproductiu bàsic) de la setmana passada va baixar al 0,89. El risc de rebrot també disminueix, amb dades del Departament de Salut (<https://dadescovid.cat/setmanal>) . Són bones notícies. Tot i això, el nombre de persones que s'infecten en un temps determinat manté el risc encara en nivell mitjà. El virus segueix circulant.

En seqüenciar el coronavirus es traça la seva evolució a partir del virus «original». En una persona infectada, com a conseqüència inevitable de la replicació del genoma ?que és propensa a errors?, els patògens acumulen mutacions espontànies aleatòries. Com més es propaga un virus, només per probabilitat més mutacions acumula. Això sí, les mutacions permeten de reconstruir la filogènia i valorar la distribució geogràfica de la propagació.

Les mutacions del coronavirus han afectat sobretot la proteïna S de la coberta, la que s'enganxa a les proteïnes de membrana de les cèl·lules humanes i, com una clau, obre el pany i entra. Si muta, la nova variant pot augmentar la capacitat de transmissió (i fer-se més contagiosa), pot fer inútils les proves diagnòstiques (que donaran negatives) i pot fer-se resistent

a la resposta immunològica (i fer inútil la immunització). Com més càrrega viral, més mutacions; com més mutacions, més possibilitat que apareguin mutacions que siguin més lesives. Se selecciona el virus que té més èxit en la infecció, pot sobreviure millor i més.

Aquí i ara, la variant dominant és la delta, més contagiosa que variants dominants prèvies. Segons l'OMS té un potencial que arriba a duplicar la capacitat de contagi de variants anteriors. Cosa que ha provocat que s'infectessin persones fins i tot vacunades. En altres països està provocant infeccions una nova variant, la mu, que l'OMS (<https://www.who.int/en/activities/tracking-SARS-CoV-2-variants/>) ha titllat d'interès.

Les variants víriques es valoren per la seva freqüència en les poblacions. Si creix amb velocitat, es considera d'interès (VOI: *variant of interest*); pot ser més infecciosa, causar quadres més greus, ser més resistent a la neutralització per anticossos. Aleshores passa a ser variant de preocupació (VOC: *variant of concern*). Algunes variants, com la delta, han seguit aquesta evolució; altres, no. Però cal seguir el comportament.

Per a protegir-se de les variants aparegudes han funcionat les mesures conegudes. Evitar espais plens de gent, mantenir la distància física i portar mascareta. I vacunar-se. La pauta completa genera una immunitat molt elevada, entre el 80 i el 90%. En cas d'infecció, la malaltia és més lleu. Tanmateix, les vacunes de què disposem no eviten la infecció, no tallen la cadena de transmissió; per això cal encara la mascareta i mantenir la distància física.

En una persona vacunada la càrrega viral és menor, en conseqüència la probabilitat d'aparèixer una nova variant és més petita. Tot i que la variant delta no s'ha comportat gaire així, per això ha estat més contagiosa. Per contra, les persones no vacunades poden infectar-se amb molta més facilitat, i com en elles la càrrega viral és superior, el virus muta més, cosa que comporta un risc més elevat de generació de variants que puguin presentar interès o preocupació.

A Catalunya, el percentatge de persones vacunades contra la COVID-19 és de gairebé el 72%. Hauria de pujar i com més ràpid millor. És l'elevat nombre de persones vacunades que redueix el nombre de contagis i de morts. Les infeccions noves entren pels no vacunats, com també la possibilitat d'aparició de noves variants.

La cobertura d'una vacuna mai no arriba al 100%, sempre hi ha persones que per qüestions de salut no poden ser immunitzades. Amb el que s'ha après del coronavirus, fins i tot amb percentatges elevats serà difícil arribar a la immunitat de grup. Tampoc no sabem quant durarà la immunitat, a llarg termini, potser en pocs anys potser un percentatge de la població encara serà vulnerable. Si això succeís, especialment les vacunes d'RNAm podrien adaptar-se aviat a la variant que deixés de ser susceptible.

Només si som capaços de tenir paciència i no eliminar totes les mesures de protecció; només si som capaços de generalitzar la vacunació, podrem controlar les noves onades. Si pensem ingènuament que la pandèmia ha passat, tindrem problemes. Posem els peus a terra i prenguem iniciatives per pujar la taxa de vacunació.

Molts països ?i ara comunitats? han pres mesures com demanar el certificat en les activitats públiques: culturals, de lleure, en el transport públic i fins i tot en la terrassa d'un bar. França, Itàlia, Dinamarca... també segueixen estrictament els contagis i les finestres per on es pot colar el virus. És en favor del bé comú. L'esperit que no tenen al cap les persones que finalment es vacunen per poder anar al bar.